

Vizsgaidőszak az egyetemeken, főiskolákon

Megszoktuk, hogy így december vége táján a munka, meg minden efféle, homlokfráncolással is járó dolog kissé a háttérbe szorul, „kissimul”. Mintha meg is szűnnének erre a néhány napra. Hiszen előbb a karácsony, azután a szilveszter—újév-ünnepekavalkádja rövid időre szinte mindent legyőz, sokan a két ünnep közötti hétköznapi napokra is még megmaradt szabadságukat veszik ki, így biztosíva a gondtalanság és ünnepi hangulat folyamatosságát, afféle jó egyhetes ki-
kapcsolódásteremtéssel.

Legtöbben ilyenkor nem gondolnak arra, hogy van egy különös, fiatalokból álló csoport, amelynek tagjait ebben az időben, ünnepek alkalmából történő utazások során vonaton-autóbuszon könyvekbe-jegyzetekbe temetkezve, gondterhelt arccal, elrökölt tekintettel láthatjuk, hátralévő napokat számálva, esélyeket latolgatva, legfő-

képpen pedig addig a bizonyos napig szinte óráról órára — önnön tudásukat állandóan saját maguktól számonkérve. Olvasnak, jegyzetelnek, nappal és éjszaka, utazás közben és ágyon fekvé. Vizsgaidőszak van, félévi vizsgaidőszak az egyetemeken, főiskolákon.

A szegedi felsőoktatási intézmények hallgatói között sem más a helyzet. Az orvostudományi egyetemen például összesen közel 1600-an vizsgáznak, megfelelően más-más tárgyakból az általános orvoskaron, a fogorvos szakon és a gyógyszerésztudományi karon. A félévi vizsgaidőszak különben elég „kemény” az orvostanhallgatóknak: évfolyamonként átlagosan öt vizsgával kell megküzdeniük.

A József Attila Tudományegyetem bölcsészettudományi karán 585 hallgató készül. Az állam- és jogtudományi karon nappali tagozaton 520-an

vizsgáznak majd, estin és levezetőn együttesen majd nem ezren cserélik fel mostanában a munkát a vizsgákra való felkészüléssel. Százhusz leendő ifjú jogászra pedig így a félévi vizsgaidőszakban a legnagyobb feladat vár: ök most fognak — államvizsgázní. A természettudományi karon és a tanárképző főiskolán különösen magas a vizsgázók száma: 1128, illetve 1500.

Egyszóval — rövid összecsámlálás után — mintegy 6 és fél ezer fiatalnak nem egészen szokásos ez a karácsonyi-újévi, gondtalanabb hat-hét nap. Sőt, még az ezután következő többi sem, jó néhány hétig, egészen február elejéig. Úgy lehet, nem túl nagy szám ez, mégis jó, ha legalább csak egy pillanatra eszünkbe jut: így is élnek fiatalok ezekben az év végi, rendkívüli-kellemes napokban.

D. L.

„Ma sem tetszik bezárni?”

— Ma sem tetszik bezárni a pincébe? — kérdezte tőlem egyik kis elsőöm, amikor a tanítás után indultunk haza.

— Miért zárnálak be?

— Anyukám mondta, hogy ha rossz leszek, bezár a tanító néni a sötét pincébe, és én ma egy kicsit rossz voltam.

Ilyen apró elkottantásokból tudtam meg az évek során, hogy mi mindennel ijesztgetik a gyermekeket. Azért olyan riadt egyike-másika a tanítványtón, félénk és bizalmatlan, sokszor hetek telnek bele, amíg tapasztalja, hogy szeretetet kap és nem kell félnie sem a körmöstől, sem a csipős nádpálcától, de még a számpadba ültetéstől sem.

*

Nagyon helytelenül teszik azok a felnőttek, akik előre ijesztgetik a gyermeket az iskolával. Félve, szorongva lép be arra a helyre, ahová 8—12 évig jár majd azok közé, akiket már előre kellene szeretnie: a tanítónőt, aki a második édesanya szerepét szeretné betölteni, és az osztálytársakat, akik között kell élnie éveken át.

Az ijesztgetés — sajnos — még mai napig is nagyon divatos, de eléggé el nem ítélt, hétköznapi. Hányszor halljuk az utcán, a játszótéren: „Odaadlak a zsákos embernek!”, „Elvisz a kéményseprő!”, „Sőt, a minap hallottam, hogy egy fiatal mama így „fegyelmelte” körülbelül 3 éves, ordító, síró kisleányát: „Ha azonnal el nem hall-

gatsz, beduglak a kukába!” Van szülő, aki büntetésből a sötét szobába zárja be gyermekét, és akad még olyan is, aki „mumus”-sal, „bosorkány”-nyal ijesztgeti.

Az ijesztgetett gyermek nyugtalan, félsz lesz, rosszul alszik, álmában felriad, rémeket lát, ideges, szorongásban — még az is elfordulhat, hogy hebegve, dadogva beszél.

Az említett ártalmakon kívül előbb-utóbb rájön, hogy az ijesztgetés csak becspás volt, aminek következtében csúszdik az öt nevelő felnőttben, akinek kiesik a kezéből a jónak vélt fegyelmelési eszköz, hiszen lejárta magát vele.

Mivel büntessünk akkor? — kérdezzük a szülőket.

Ijesztgetéssel semmiképpen sem. A szeretet és kedvezménymegvonás finom fokozataival szabhatunk ki nagyon fájó büntetést.

Ilyen lehet: elmarad az esti búcsú puzsi, nem ültünk oda az ágyához, nem mesélünk, nem nézheti a tv-ben az esti mesét, vagy valamelyik más, kedves gyermekműsorát, nem vesszük el a kilátásba helyezett bábelőadásra, cirkuszba.

Fontos, hogy amit megígértünk, azt tartsuk meg akkor is, ha nehezünkre esik.

Hirtelen haragunkban ne ígérjünk olyan büntetést, amiről magunk is tudjuk, hogy nem leszünk képesek betartani!

*

A büntetés sohase legyen olyan, ami az egészségre ká-

ros, pl. szobafogság vagy étkezésvonás, de mindig legyen arányban az elkövetett tettel, a mulasztás nagyságával.

Az is nagyon lényeges, hogy a gyermek tudja mindig pontosan, hogy miért kapja a büntetést, és miért tünkét tartsa igazságosnak.

Sajnos, nagyon sok szülő büntet a saját hangulata, idegállapota szerint. Jókedvében sző nélkül eltűri a gyermek csúnya, illetlen beszédét, talán még nevet is rajta. Másnap fáradtan hazaér a munkahelyéről, s ugyanakkor a trágárságnak a hallatára szájon vágja a gyermeket.

Mind az ijesztgetésnek, mind a testi fenytésnek ellenzői vagyunk.

De sok kis tanítványom akadt, aki simogató kezem elől ijedten elkapta a fejét!

*

A pofonokhoz szokott gyermek elfásul, eldurvul, s a szeretetlenségben élés légkörét áruja el, mint Jancsi is, aki nádpálcák „fegyelmelés” közben így kiáltott fel (az apja mesélte): „Csak üss! Te vagy az erősebb! Majd ha nagy leszek, visszaütök!” Az apja erre félig agyonverte (a kék foltok miatt hívtam be magamhoz), vagyis annyira fokozta a testi fenytés mértékét, hogy az már az egészségre is káros volt.

Az lenne az ideális, ha minden szülőnek sikerülne a büntetésnormát úgy kialakítani, amint azt több tanítványoméknál is láttam, hogy az édesapa, édesanya szomorú pillantása, a szeretet ideiglenes elvonása minden pofonnál, vagy nádpálcáütésnél jobban fájna.

Dr. Gergely Károlyné

Donorielző szolgálat

Nagy figyelmet fordítanak a magyar egészségügy irányítóinak különféle vesebetegségek megelőzésére, gyógyítására.

Az országban jelenleg 5 műveseállomás működik: az év végéig ezek 20 ezer vértisztítást végeztek el. Az országban áprilistól október

Agrárproletárból államelnök

Nyolcvan éve született Dobi István

A Komárom megyei Szőny Dobi István szülőfaluja, s a család a „hárommillió kol-dús” sorsának egyik részese. Földmunkás, agrárproletár környezetben élte fiatal éveit. Az első világháború előtt még természetes Magyarországon a gyermekmunka, Dobi István is alig tízéves, amikor már nagygazdák cselédjének szegődött. Lóhajtó fiú, majd napszámos, részes arató és kubikos. S a háború alatt őt is besorozták katonának.

Időleges felszabadulást hozott számára is a forradalmak kora. 1918-ban a polgári demokratikus köztársaság, majd az első magyar proletárdiktatúra katonája. Részt vett a sikeresnek indult északi hadjáratban, majd a szolnoki vereség után fogságba került. A Tanácsköztársaság alatti tevékenységért internálták. Visszatérve Szőnybe, rendőri felügyelet alá helyezték, s ezt csak négy év múlva hatályalanították.

Vasúti fűtő, gyári munkás, napszámos. A kemény és fárasztó munka mellett képezi magát. Újságra fizet elő, a Népszavára, amelyből megismeri az ország többi szegényeinek életét is. A magatapasztalatait összevetve a hozzá hasonló sorsú agrárproletár tömegek-keserves küzdelmével — a mindennapi be-téví falatért, az emberibb életért — elhatározta: tenni kell valamit azért, hogy könnyítsen a magafajta emberek nehéz helyzetén. Így került kapcsolatba a szociáldemokratákkal. Megalapította Szőnyben a Szociáldemokrata Párt helyi szervezetét, és megválasztották annak titkárává. Később, a munka során azonban szembe került a Szociáldemokrata Párt országos vezetési módszereivel és szakított az SZDP-vel.

1936-ban belépett a Független Kisgazdapártba, mert úgy látta, hogy e pártban belül hatékonyabban tudja szolgálni a szegényparasztság érdekeit. Még abban az évben beválasztották a Kisgazdapárt Országos Nagyválasztmányába, s lett a Paraszt-szövetség szervező titkára és a földmunkás-szakosztály elnöke. Járt az országot, szervezte a földmunkásokat, a parasztokat.

1962-ben megjelent Vallo-más és történelem című visszaemlékezésében írta erről az időszakról: „Ha jól meg-gondolom, alig lehet találni az országban, ahol meg ne fordult volna. Nincs az ember gondnak olyan fajtája, amivel ne találkoztam volna

szervező titkári utazgatásaim során. Nem tudnám megmondani, hány kinevezési és kinevezési okmányt írtam alá később embereknek, akiknek a neve sok-sok évvel ezelőtt történt régi találkozásokra, beszélgetésekre, politikai tanácskozásokra emlékeztetett.”

Minden fórumon hallatta hangját, hogy hirdesse a földmunkások, agrárproletárok és a szegényparasztszók igazát. A Mezőgazdasági Kamara közgyűlésein, a vésztői szegényparaszt-találkozókon és a Kisgazdapárt Országos Választmányában egyaránt felszólt. Részt vett ő is az 1943 augusztusában, Balaton-szárszón rendezett híres, ifjúságnak indult találkozókon. Ezen az összejövetelen tárgyalta meg a nemzeti függetlenségért és demokráciáért, a demokratikus átalakításért folytatott harc munkás-paraszt-értelmiségi összefogásának kérdéseit és azt, hogy milyen legyen a háború utáni új Magyarország. A szárszói találkozón Dobi István is felszólt, s többek között a következőket mondotta: „A dolgozó parasztság felemelkedésének útját pedig a demokráciában és a szocializmusban látom. A szocializmus azért jelölöm meg, mert megszüntet minden kiváltságot, amit eddig egyesek élveztek, és a munkát teszi a becsületes élet alapjává.”

A második világháború alatt együttműködött a kommunis-tákkal, a baloldali szociáldemokratákkal és a haladó értelmiségiekkel. Így nem csoda, hogy az ország német megszállása után, 1944-ben behívták és munkaszábadba sorozták. Ausztriában érte a felszabadulás. 47 éves, amikor visszatér szűkebb pátriájába, Szőnybe, és 10 hold juttatott föld gazdája lett. Kevés ideje maradt azonban, hogy gazdálkodjék. Beleveti magát az újat akaró ország politikai küzdelmeibe. A Kisgazdapárt balszárnyának vezetője, később, 1947 nyarától a párt elnöke. Igen fontos és nagy szerepet játszik azokban a koalíciós harcokban, amelyeknek eredményeként a Kisgazdapártból sikerült kiszorítani a burzsoázia képviselőit és a párt aktív támogatója lett a népi demokratikus átalakulásnak.

Országgyűlési képviselő, tárcanélküli, majd államminiszter. 1948-ban földművelődésügyi miniszter, 1949—1952 között a Minisztertanács elnöke. 1952 augusztusától 1967 áprilisáig pedig a Magyar

Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke. E legmagasabb közjogi tisztsége mellett sem szakad meg kapcsolata a dolgozó parasztsággal. 1955—1965 között a Termelő-szövetkezeti Tanács elnöki tisztségét is betöltötte, 1968 januárjától haláláig pedig az Országos Szövetkezeti Tanács elnöke volt.

1956-ban hitet tett a néphatalom mellett. A Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány politikáját magáénak vallotta. Mint embert és mint politikust egyaránt rendkívül súlyos próbatétel elé állította az ellenforradalom. Helyállt és teljesítette a kötelességét.

Életének és munkájának célja minden körülmények között a dolgozó nép szolgálata volt. Hitte, hirdette és tudta, hogy a parasztság anyagi és kulturális felemelkedésének lehetőségei csak a szocializmus rendszerében válnak valóra. Egyik könyvének címe is ezt fejezi ki: Szocialista mezőgazdaság — gazdag parasztelek.

„1959 őszén felvételemet kértem a Magyar Szocialista Munkáspártba, a kommunis-ták pártjába. Hazaérkeztem. Abba a pártba, amelynek célja és programja a munkáshatalom, a munkás-paraszt szövetség, az osztály nélküli társadalom, a szocializmus, a kommunizmus megvalósítása Magyarországon” — írta.

A Magyar Szocialista Munkáspárt VII. kongresszusán, 1959-ben Dobi Istvánt a Központi Bizottság tagjává választották. Harcos, munkás életét, kitérteinek egész sora is tükrözi. Számos hazai és külföldi kitérteinek közül a két legmagasabb, a Nemzetközi Lenin Békédíj és a hazai Szocialista Munkás Hőse. 1968. november 24-én hunyt el Budapesten. Születésének 80. évfordulóján tisztelettel emlékezünk reá, aki hosszú és nehéz, megpróbáltatásokkal teli úton érkezett el az agrárproletariátus sorából a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöki tisztségébe.

Vida Sándor

*

Dobi István, a magyar munkásmozgalom kiemelkedő személyisége születésének 80. évfordulója alkalmából szombaton koszorúzási ünnepséget rendeztek a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjában.

A jövő hívívője

A fénytávközlés

Megkezdődtek a hazai előkészületek

Hazánkban is megkezdődtek a fénytávközlés bevezetésének előkészületei. Ebben a rendszerben a fényimpulzusok hozzák a beszéltetést, „fényben kódolt” elemek, tehát fényvezető erekre, illetve belőlük alkotott kábelekre van szükség. Az elméletileg már tökéle-

tesen kidolgozott módszer gyakorlati megvalósítása azonban még csak — gyerekcipőben jár.

Amint Horváth Gábor, a Posta Kísérleti Intézetének kutatója elmondta, az egész berendezés legjellegzetesebb és egyben legrágább alkotóeleme a kábel.

A hazai előkészületek során már a leendő munkamegosztás körvonalai is kezdnek kibontakozni. A jelenlegi elképzelések szerint valószínűleg csak az alapanyagot kellene importálnunk, a kábel és a többi berendezést itthon is előállíthatnánk. Ez természetesen nem lesz könnyű feladat. Nagy tehát a „lecke” de nagy a várható eredmény is. Csak egy példát erre. Egyetlen bóröndnyi alapanyag elég lenne a magyar távbeszélő-hálózat öt éves

rekonstrukciójához és bővítéséhez szükséges kábelmennyiség előállításához.

Magyarországon a rendszer bevezetésének előkészületeit a Posta Kísérleti Intézet koordinálja. A feladatok megoldásában az eddigi eredmények alapján máris fontos szerepet kapott a Magyar Tudományos Akadémia három intézménye — a Központi Fizikai Kutatóintézet, a Műszaki Fizikai Kutatóintézet és a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet —, valamint az ipar részéről a Telefontár, a Távközlési Kutatóintézet, a Magyar Optikai Művek, a Magyar Kábel Művek.

Ha minden a várakozások szerint alakul, a hatodik öt éves terv időszakának végén megindulhat a beszélgetés részben hazai elemekből felépített első fénytávközlési vonalon.

Guercino-képet rejtett a vencesellői sekrestye

Izgalmas kérdés foglalkoztatja ezekben a napokban a nyiregyházi Jós András Múzeum szakembereit.

Koroknay Gyula művészettörténész, az intézmény tudományos főmunkatársa ugyanis helytörténeti anyaggyűjtés közben a gávavencsellői plébánia egyik helyiségében — első látásra is — reginek tűnő festményre bukkant. A helyszíni vizsgálatok megállapították, hogy a kép valószínűleg a bolognai festőakadémia híres képviselőjének, Guercinónak keze munkája. Giovanni Francesco Barbieri e művésznévvel a XVII. század elején vette fel, s idővel ő lett a neves művészeket kibocsátó bolognai iskola vezetője is. A festmény Avilal Szent

Teréz ábrázolja. A feltételezés szerint a kompozíció érdekese, sajátos jellege utal az alkotó kiletére. Hogy miként kerülhetett a mű a szabócsi településre, a művészettörténész szerint ehhez a település egykori földbirtokosainak, a Dessewffy családnak is köze volt. Valószínű, hogy az ő tulajdonukban volt a Guercino-kép, s onnan került a sekrestyébe.

Természetesen további, a tudomány eszközeit is igénybe vevő gondos, elemző restaurátori munkára van még szükség, hogy a feltételezés beigazoldjon, s nagy értékű kincsel gyarapodjék a XVII. századi itáliai festők Magyarországon levő gyűjteménye.

K. Z.